

РІШЕННЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Преамбулою Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» передбачено, що страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання є самостійним видом загальнообов'язкового державного соціального страхування, за допомогою якого здійснюється соціальний захист, охорона життя та здоров'я громадян у процесі їх трудової діяльності.

Статтею 5 цього Закону визначено основні принципи страхування від нещасного випадку, якими, зокрема, є обов'язковість страхування від нещасного випадку осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю; обов'язковість сплати страхувальником страхових внесків; формування та витрачання страхових коштів на солідарній основі; диференціювання страхового тарифу з урахуванням умов і стану безпеки праці, виробничого травматизму та професійної захворюваності на кожному підприємстві; цільове використання коштів страхування від нещасного випадку.

Згідно з частинами 4, 5 ст. 6 зазначеного Закону суб'єктом страхування є страховик — Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. Об'єктом страхування від нещасного випадку є життя застрахованого, його здоров'я та працездатність.

Таким чином, страхування від нещасного випадку на виробництві є обов'язковим особистим страхуванням.

Статтею 999 ЦК України передбачено, що законом може бути встановлений обов'язок фізичної або юридичної особи бути страхувальником життя, здоров'я, майна або відповідальності перед іншими особами за свій рахунок чи за рахунок заінтересованої особи (обов'язкове страхування). До відносин, що впливають із обов'язкового страхування, застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено актами цивільного законодавства.

У ст. 993 ЦК України зазначено, що до страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором майнового страхування, у межах фактичних витрат переходить право вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за завдані збитки.

Відповідно до цієї норми до страховика переходить право вимоги про відшкодування шкоди до особи, відповідальної за завдані збитки, лише в разі виплати страхового відшкодування за договором майнового страхування. У разі проведення страхових виплат за договором особистого страхування (життя, здоров'я, працездатності, пенсійного забезпечення) таке право вимоги страховика до особи, відповідальної за заподіяння шкоди, не передбачено

УХВАЛА

колегії суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України

від 12 березня 2009 р.

(в и т я г)

Колегія суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України, розглянувши в судовому засіданні цивільну справу за позовом відділення виконавчої дирекції Фонду соціального

страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Кіровограді (далі — відділення Фонду, Фонд відповідно) до І. про відшкодування шкоди за скаргою

відділення Фонду про перегляд у зв'язку з винятковими обставинами рішення Апеляційного суду Кіровоградської області від 19 лютого 2008 р. та ухвали Верховного Суду України від 9 липня 2008 р., встановила таке.

У серпні 2007 р. відділення Фонду звернулося до суду із зазначеним позовом, посилаючись на те, що 14 серпня 2005 р. у відкритому акціонерному товаристві «Кіровоградолія» (далі — ВАТ) трапився груповий нещасний випадок, у результаті якого постраждали відповідач І., П. і В. Відділення Фонду призначило їм виплатити страхове відшкодування потерпілому В. та сім'ї потерпілого П., який помер унаслідок травм. Оскільки Кіровський районний суд м. Кіровограда вироком від 23 березня 2006 р. визнав І. винним у вчиненні злочину за ч. 2 ст. 271 КК, позивач вважав, що І. зобов'язаний відшкодувати відділенню Фонду в порядку регресу витрати з виплати потерпілим страхового відшкодування в розмірі 147 тис. 131 грн.

Кіровський районний суд м. Кіровограда рішенням від 4 грудня 2007 р. позов відділення Фонду задовольнив.

Апеляційний суд Кіровоградської області рішенням від 19 лютого 2008 р. рішення місцевого суду від 4 грудня 2007 р. скасував, у задоволенні позову відмовив.

Верховний Суд України ухвалою від 9 липня 2008 р. касаційну скаргу відділення Фонду відхилив, рішення Апеляційного суду Кіровоградської області від 19 лютого 2008 р. залишив без змін.

Відділення Фонду звернулося до Верховного Суду України зі скаргою про перегляд рішення Апеляційного суду Кіровоградської області від 19 лютого 2008 р. та ухвали Верховного Суду України від 9 липня 2008 р. у зв'язку з винятковими обставинами з мотивів неоднакового застосування судом касаційної інстанції одного й того самого положення матеріального права — ч. 1 ст. 1191 ЦК — до правовідносин сторін за договором особистого страхування.

На підтвердження неоднакового застосування зазначених правових норм скаржник навів ухвалу Верховного Суду України від 16 квітня 2008 р., в якій за аналогічних обставин по-іншому вирішено питання щодо можливості застосування регресу до винної особи.

Відповідно до ст. 354 ЦПК підставами оскарження у зв'язку з винятковими обставинами є неоднакове застосування судом касаційної інстанції одного й того самого положення закону, а також визнання судового рішення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, таким, що порушує міжнародні зобов'язання України.

Розглянувши скаргу, колегія суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду

України встановила, що в цьому випадку касаційний суд неоднаково застосував положення гл. 67 ЦК, ч. 1 ст. 1191 ЦК до правовідносин, що виникли з договору особистого страхування, укладеного на підставі Закону від 23 вересня 1999 р. «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (далі — Закон № 1105-XIV).

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції одних і тих самих норм права, колегія суддів виходила з такого.

У справі, що розглядалася судом, встановлено, що 14 серпня 2005 р. у ВАТ стався груповий нещасний випадок на виробництві, унаслідок якого від отриманих травм помер П., висновком Медико-соціальної експертної комісії від 28 березня 2006 р. В. визнано інвалідом 1 групи, постраждав також і сам відповідач І. Відділення Фонду виплатило страхове відшкодування В. на загальну суму 48 тис. 274 грн, а членам сім'ї потерпілого П. — на загальну суму 98 тис. 856 грн. Кіровський районний суд м. Кіровограда вироком від 23 березня 2006 р. визнав І. винним у порушенні правил охорони праці та засудив за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 271 КК.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції та відмовляючи в задоволенні позову, апеляційний суд виходив із того, що підстав для стягнення з відповідача на користь відділення Фонду коштів, сплачених останнім як страховиком потерпілим від нещасного випадку, не було, оскільки положення ст. 1191 ЦК не підлягають застосуванню до таких правовідносин.

Перевіряючи зазначене рішення в касаційному порядку, Верховний Суд України правомірно залишив його без змін відповідно до вимог ст. 337 ЦПК.

Так, згідно з ч. 1 ст. 1191 ЦК особа, яка відшкодувала шкоду, завдану іншою особою, має право зворотної вимоги (регресу) до винної особи у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інший розмір не встановлений законом.

Зазначена норма, яка міститься в гл. 82 ЦК і регулює правовідносини щодо відшкодування шкоди, передбачає право регресу особи в разі, якщо вона відшкодувала потерпілому шкоду, завдану іншою особою в рамках деліктних правовідносин між нею та потерпілим.

Водночас правовідносини, пов'язані зі страхуванням різних видів, регулюються нормами гл. 67 ЦК.

Відповідно до ст. 980 ЦК предметом договору страхування можуть бути майнові інтереси, які не суперечать закону і пов'язані з: 1) життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забез-

печенням (особисте страхування); 2) володінням, користуванням і розпорядженням майном (майнове страхування); 3) відшкодуванням шкоди, завданої страхувальником (страхування відповідальності).

Статтею 999 ЦК передбачено, що законом може бути встановлений обов'язок фізичної або юридичної особи бути страхувальником життя, здоров'я, майна або відповідальності перед іншими особами за свій рахунок чи за рахунок заінтересованої особи (обов'язкове страхування). До відносин, що впливають із обов'язкового страхування, застосовуються положення цього Кодексу, якщо інше не встановлено актами цивільного законодавства.

У ст. 993 ЦК зазначено, що до страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором майнового страхування, у межах фактичних витрат переходить право вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за завдані збитки.

Відповідно до цієї норми до страховика переходить право вимоги про відшкодування шкоди до особи, відповідальної за завдані збитки, лише в разі виплати страхового відшкодування за договором майнового страхування. У разі проведення страхових виплат за договором особистого страхування (життя, здоров'я, працездатності, пенсійного забезпечення) таке право вимоги страховика до особи, відповідальної за заподіяння шкоди, не передбачено.

Зазначений висновок ґрунтується на комплексному аналізі норм статей 512, 993, 999 ЦК, положень Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (Закон від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР з наступними змінами; далі — Основи) та Закону № 1105-XIV.

Ці закони визначають принципи й загальні правові, фінансові, організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян та, зокрема, правову основу, економічні механізми й організаційну структуру загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Відповідно до статей 6, 20 Основ страховиками є цільові страхові фонди, які беруть на себе зобов'язання щодо збору страхових внесків та надання застрахованим особам матеріального забезпечення і соціальних послуг при настанні страхових випадків. Основними джерелами коштів державного соціального страхування є внески роботодавців і застрахованих осіб.

В Основах також передбачено право страховика припинити виплати і надання соціальних

послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням застрахованій особі з підстав, зазначених у ст. 27 цього закону, та право неналежного страховика, який здійснив виплати застрахованій особі, звернутися до належного страховика з вимогою про відшкодування понесених ним витрат.

Преамбулою Закону № 1105-XIV передбачено, що страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання є самостійним видом загальнообов'язкового державного соціального страхування, за допомогою якого здійснюється соціальний захист, охорона життя та здоров'я громадян у процесі їх трудової діяльності.

Статтею 5 цього Закону визначено основні принципи страхування від нещасного випадку, якими, зокрема, є обов'язковість страхування від нещасного випадку осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю; обов'язковість сплати страхувальником страхових внесків; формування та витрачання страхових коштів на солідарній основі; диференціювання страхового тарифу з урахуванням умов і стану безпеки праці, виробничого травматизму та професійної захворюваності на кожному підприємстві; цільове використання коштів страхування від нещасного випадку.

Згідно з частинами 4, 5 ст. 6 зазначеного Закону суб'єктом страхування є страховик — Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. Об'єктом страхування від нещасного випадку є життя застрахованого, його здоров'я та працездатність.

Таким чином, страхування від нещасного випадку на виробництві є обов'язковим особистим страхуванням.

Ні Основи, ні Закон № 1105-XIV, ні норми гл. 67 ЦК не передбачають право страховика, який сплатив страхове відшкодування потерпілій особі, застрахованій за договором загальнообов'язкового державного соціального страхування за цим Законом, на звернення з вимогою до винної особи про відшкодування сплачених застрахованому страхових сум.

Крім того, задоволення таких вимог означало б заміну сторін у зобов'язанні, в якому права застрахованої особи на отримання відшкодування перейшли б до страховика, тоді як відповідно до ст. 515 ЦК не допускається заміна кредитора у зобов'язаннях, нерозривно пов'язаних з особою кредитора, зокрема у зобов'язаннях про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Оскільки дія Закону № 1105-XIV поширюється виключно на застрахованих осіб, страхувальни-

ків та страховика й цим Законом, а також іншими нормативно-правовими актами не врегульовано правовий механізм відносин Фонду як страховика з іншими особами, відповідальними за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю застрахованої особи, то до таких правовідносин підлягають застосуванню загальні положення ЦК щодо страхування.

З урахуванням наведеного та з огляду на положення статей 993, 999 ЦК, зазначеного Закону та Основ Фонд як страховик за обов'язковим особистим страхуванням не має права вимоги до особи, відповідальної за заподіяння шкоди потерпілому, а тому рішення апеляційного суду й ухвала суду касаційної інстанції є законними й обґрунтованими.

Відповідно до ч. 4 ст. 357, п. 1 ч. 1 ст. 358 ЦПК, розглядаючи справу в порядку провадження у

зв'язку з винятковими обставинами, Верховний Суд України має право постановити ухвалу про відхилення скарги і залишення рішення, ухвали без змін, якщо визнає, що судові рішення ухвалено з додержанням норм матеріального та процесуального права.

З наведених мотивів підстав для скасування рішення апеляційного суду та ухвали Верховного Суду України щодо залишення цього рішення без змін не вбачається.

Керуючись статтями 358, 359 ЦПК, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України скаргу відділення Фонду відхилила: рішення Апеляційного суду Кіровоградської області від 19 лютого 2008 р. та ухвалу Верховного Суду України від 9 липня 2008 р. залишила без змін.

РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ *

Вищий адміністративний суд України, повертаючи здану на пошту касаційну скаргу у зв'язку з пропуском строку на касаційне оскарження, не застосував правила ч. 9 ст. 103 КАС України та вважав днем подання скарги дату її реєстрації в суді, внаслідок чого дійшов помилкового висновку, що позивач пропустив такий строк

ПОСТАНОВА Іменем України

21 жовтня 2009 р. колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, розглянувши за винятковими обставинами в порядку письмового провадження за скаргою товариства з обмеженою відповідальністю «Бізнес-центр Васма» (далі — ТОВ) справу за його позовом до державної податкової інспекції у Київському районі м. Одеси (далі — ДПІ) про визнання нечинними податкових повідомлень-рішень та податкової вимоги, **в с т а н о в и л а:**

У квітні 2007 р. ТОВ «звернулося до суду з позовом, в якому просило визнати нечинними прийняті ДПІ податкові повідомлення-рішення від 20 липня 2006 р. № 0003371501/0, від 19 жовтня 2006 р. № 0003371501/1, від 19 листопада 2006 р. № 0003371501/2 та першу податкову вимогу від 14 грудня 2006 р. № 1/146.

Господарський суд Одеської області постановою від 5 липня 2007 р. позов задовольнив.

Одеський апеляційний адміністративний суд постановою від 3 лютого 2009 р. постанову суду першої інстанції скасував та прийняв нову — про відмову в задоволенні позовних вимог.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 19 червня 2009 р. касаційну скаргу ТОВ на зазначену постанову Одеського апеляційного ад-

міністративного суду повернув, мотивувавши це тим, що її подано із пропуском місячного строку на касаційне оскарження, а заява про його поновлення від останнього не надійшла.

У скарзі до Верховного Суду України ТОВ порушило питання про скасування ухвали Вищого адміністративного суду України та направлення справи до цього суду для вирішення питання про прийняття касаційної скарги, пославшись на неоднакове порівняно з іншими справами застосування однієї й тієї самої норми права — ст. 212 КАС.

Перевіривши за матеріалами справи наведені у скарзі доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України визнала, що скарга підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Однією з основних засад судочинства, визначеною п. 8 ч. 3 ст. 129 Конституції України, є забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, установлених законом.

У ч. 2 ст. 212 КАС зазначено, що касаційна скарга на судові рішення подається протягом одного місяця після набрання законної сили судовим рішенням суду апеляційної інстанції, крім випадків, передбачених цим Кодексом, а в разі складення постанови в повному обсязі відповідно до ст. 160 цього Кодексу — з дня складення постанови в повному обсязі.

* Публікується повний текст судових рішень з незначною редакційною правкою.

З матеріалів справи вбачається, що постанова Одеського апеляційного адміністративного суду від 3 лютого 2009 р. складена у повному обсязі 9 лютого 2009 р. Таким чином, з урахуванням положень частин 1 і 3 ст. 103 КАС перебіг строку касаційного оскарження цієї постанови розпочався 10 лютого 2009 р.

Відповідно до ч. 9 зазначеної статті строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення позовна заява, скарга, інші документи чи матеріали або грошові кошти здано на пошту чи передані іншими відповідними засобами зв'язку.

Касаційна скарга ТОВ передана кур'єрській службі доставки для відправки до Вищого адміністративного суду України 10 березня 2009 р.

Касаційний суд при встановленні дати подання скарги взяв до уваги не день, в який скаргу здано на пошту, а день її реєстрації в суді — 11 березня 2009 р. При цьому не врахував, що день

9 березня 2009 р. був вихідним, внаслідок чого дійшов помилкового висновку, що позивач пропустив строк касаційного оскарження.

Допущене Вищим адміністративним судом України порушення вимог чинного процесуального законодавства є підставою для скасування оскаржуваної ухвали і направлення справи до цього суду для вирішення питання про прийняття касаційної скарги.

Керуючись статтями 241—243 КАС, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України **п о с т а н о в и л а**:

Скаргу ТОВ задовольнити.

Ухвалу Вищого адміністративного суду України від 19 червня 2009 р. скасувати, справу направити до цього суду для вирішення питання про прийняття касаційної скарги.

Постанова є остаточною і не може бути оскаржена, крім випадку, встановленого п. 2 ч. 1 ст. 237 КАС.

РІШЕННЯ У ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВАХ

Відповідно до ст. 111⁷ ГПК, переглядаючи в касаційному порядку судові рішення, касаційна інстанція на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального та процесуального права і не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові господарського суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати нові докази або додатково перевіряти їх.

Вдавшись до переоцінки доказів, які є в матеріалах справи, та поставивши під сумнів висновки, зроблені судами першої та апеляційної інстанцій, Вищий господарський суд України вийшов за межі своїх повноважень, у зв'язку з чим оскаржувана постанова цього суду підлягає скасуванню

ПОСТАНОВА

Судової палати у господарських справах Верховного Суду України
від 29 вересня 2009 р.

(в и т я з)

У жовтні 2008 р. відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Дніпрогаз» (далі — ВАТ) звернулося до Господарського суду з позовом до закритого акціонерного товариства «Укргаз-Енерго» (далі — ЗАТ) про стягнення заборгованості за договором про надання послуг з транспортування природного газу від 27 лютого 2007 р. № 19/66/Тр-07 в сумі 9 млн 816 тис. 429 грн, із яких: 8 млн 45 тис. 20 грн — основний борг, 913 тис. 36 грн — пеня за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань, 713 тис. 334 грн — інфляційні збитки, 145 тис. 38 грн — 3 % річних від простроченої суми.

Позов мотивовано тим, що за укладенням 27 лютого 2007 р. між ВАТ та ЗАТ договором позивач надав відповідачу послуги з транспортування

належного останньому газу, що підтверджено актами приймання-передачі. За надані в січні—лютому 2008 р. послуги за цим договором відповідач не розрахувався.

3 листопада 2008 р. в порядку ст. 22 ГПК позивач збільшив позовні вимоги в частині стягнення штрафних санкцій та остаточно просив стягнути з відповідача 8 млн 45 тис. 20 грн основного боргу, 913 тис. 36 грн пені за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань, 801 тис. 829 грн інфляційних збитків, 165 тис. 637 грн — 3 % річних від простроченої суми, а всього 9 млн 925 тис. 523 грн.

Відповідач проти позову заперечив, пославшись на те, що заборгованість з оплати послуг виникла внаслідок невиконання позивачем своїх

договірних зобов'язань щодо надання рахунків-фактур, що зумовило порушення умов договору відповідачем.

Господарський суд м. Києва рішенням від 2 грудня 2008 р. позов задовольнив частково: постановив стягнути із ЗАТ на користь ВАТ 8 млн 45 тис. 20 грн основного боргу, 913 тис. 36 грн пені, 790 тис. 454 грн суми, на яку збільшився борг внаслідок інфляційних процесів, 163 тис. 153 грн — 3 % річних від простроченої суми, 25 тис. 464 грн витрат з оплати державного мита, 118 грн витрат за інформаційно-технічне забезпечення судового процесу. В іншій частині позовних вимог відмовлено.

Київський апеляційний господарський суд постановою від 19 березня 2009 р. рішення Господарського суду м. Києва від 2 грудня 2008 р. залишив без змін.

Вищий господарський суд України постановою від 8 липня 2009 р. зазначену постанову апеляційного та рішення місцевого суду скасував, а справу направив до Господарського суду м. Києва на новий розгляд в іншому складі суду.

Колегія суддів Верховного Суду України ухвалою від 3 вересня 2009 р. за касаційною скаргою ВАТ порушила провадження з перегляду в касаційному порядку цієї постанови Вищого господарського суду України.

У касаційній скарзі ВАТ просило скасувати зазначену постанову Вищого господарського суду України з підстав виявлення різного застосування цим судом одного й того ж положення закону в аналогічних справах та неправильного застосування ним норм матеріального й процесуального права.

Перевіривши матеріали справи, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України визнала, що касаційна скарга підлягає задоволенню з таких підстав.

Господарські суди встановили, що 27 лютого 2007 р. ВАТ (виконавець) та ЗАТ (замовник) уклали договір про надання послуг з транспортування природного газу № 19/66/Тр-07, згідно з умовами якого виконавець зобов'язувався прийняти та транспортувати природний газ системою розподільчих газопроводів, що знаходяться в зоні обслуговування та/або користуванні ВАТ, від пунктів приймання-передачі газу — газорозподільних станцій на магістральних трубопроводах та/або пунктів виміру витрат газу в районах видобутку газу на території України до пунктів призначення — місця входу газопроводу на територію споживача або від точки балансового розмежування газопроводів споживачів для технічної передачі визначеним замовником та доведеним (підтвердженим) до виконавця через об'єднане диспетчерське управління дочірньої

компанії Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» — «Укртрансгаз» — споживачам, здійснювати облік такого газу, а замовник зобов'язувався відповідно до умов договору оплатити надані виконавцем послуги з транспортування газу.

Згідно з пунктами 4.1 та 4.2 цього договору надання послуг з транспортування газу щомісячно оформлюється замовником і виконавцем шляхом складання акта здачі-приймання послуг з транспортування газу. Надання послуг з технічного приймання-передачі газу в пунктах приймання-передачі та пунктах призначення оформлюється замовником і виконавцем шляхом складання акта здачі-приймання послуг з технічного приймання-передачі газу в пунктах приймання-передачі та пунктах призначення.

Відповідно до п. 6.2 договору остаточний розрахунок здійснюється на підставі рахунків-фактур, виставлених виконавцем замовнику на підставі актів, зазначених в пунктах 4.1 та 4.2 цього договору, до 15-го числа місяця, наступного за звітним.

На виконання умов договору сторони підписали акти № УТГ-000867 та № УТГ-000864 здачі-приймання послуг з технічного приймання-передачі та транспортування природного газу за січень та лютий 2008 р.

Таким чином, відповідно до зазначених актів у січні—лютому 2008 р. позивач надав відповідачу послуги з транспортування газу на суму 8 млн 34 тис. 586 грн, а згідно з п. 5.3 договору відповідач зобов'язаний сплати позивачу 10 тис. 344 грн винагороди за надання послуг з технічного приймання-передачі газу.

За надані послуги з транспортування природного газу відповідач не розрахувався, у зв'язку з чим позивач звернувся до суду про стягнення з відповідача основного боргу, 3 % річних, інфляційних витрат та пені.

Проаналізувавши умови договору та належно оцінивши зібрані у справі докази, суди першої та апеляційної інстанцій дійшли правильного висновку про те, що рахунок-фактура є документом, який містить тільки платіжні реквізити, на які потрібно перерахувати кошти; ненадання рахунку-фактури не є відкладальною умовою у розумінні ст. 212 ЦК та не є простроченням кредитора в розумінні ст. 613 ЦК; а отже, наявність або відсутність рахунку-фактури не звільняє відповідача від обов'язку сплатити надані послуги з транспортування природного газу.

Пославшись на те, що суди не досліджували питання про виконання позивачем своїх договірних зобов'язань щодо виставлення рахунків-фактур для проведення відповідачем оплати наданих за договором послуг з транспортування

природного газу, Вищий господарський суд України скасував прийняті у справі судові рішення.

Відповідно до ст. 111⁷ ГПК, переглядаючи в касаційному порядку судові рішення, касаційна інстанція на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального та процесуального права і не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові господарського суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати нові докази або додатково їх перевіряти.

Вдавшись до переоцінки доказів, які є в матеріалах справи, та поставивши під сумнів висновки, зроблені судами першої та апеляційної інстанцій, Вищий господарський суд України вийшов за межі своїх повноважень, у зв'язку з чим оскаржувана постанова підлягає скасуванню.

З огляду на положення статей 6, 8 Конституції України, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України не визнала за необхідне

направляти справу на новий розгляд до суду першої інстанції, оскільки це суперечило б положенням статей 125, 129 Основного Закону, статей 2, 39 Закону від 7 лютого 2002 р. № 3018-III «Про судоустрій України» щодо визначення статусу Верховного Суду України та його завдання забезпечити законність у здійсненні правосуддя і викликало б конституційно недопустиму необхідність скасування законних судових рішень. Наведений у ст. 111¹⁸ ГПК перелік наслідків розгляду касаційної скарги на постанову Вищого господарського суду України не є процесуальною перешкодою для залишення в силі Судовою палатою у господарських справах Верховного Суду України постанови Київського апеляційного господарського суду від 19 березня 2009 р.

Керуючись статтями 111¹⁷—111²⁰ ГПК, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України касаційну скаргу ВАТ задовольнила: постанову Вищого господарського суду України від 8 липня 2009 р. скасувала, а постанову Київського апеляційного господарського суду від 19 березня 2009 р. залишила без змін.

РІШЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ

Згідно з роз'ясненнями, що містяться у п. 26 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання», якщо особу звільнено від відбування покарання на підставі акту амністії, при призначенні покарання за вчинення нового злочину ст. 71 КК України застосовується лише у тому випадку, коли внаслідок акту амністії невідбуту частину покарання було замінено більш м'яким покаранням. У разі звільнення особи від подальшого відбування покарання призначення покарання за вчинення нового злочину за правилами ст. 71 КК України не допускається

УХВАЛА

*колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України
від 28 січня 2010 р.
(в и т я г)*

Центральний районний суд м. Николаєва вироком від 31 липня 2007 р. засудив Г. до позбавлення волі: за ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 185 Кримінального кодексу України (далі – КК) на два роки, за ч. 1 ст. 309 КК на один рік, на підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів на два роки, а на підставі ст. 71 КК частково приєднав два місяці невідбутого покарання за попереднім вироком і остаточно призначив два роки два місяці позбавлення волі.

В апеляційному порядку справа не розглядалася.

За наведених у вирокі обставин Г. засуджено за те, що він 25 лютого 2006 р. приблизно о 14 год.

30 хв. придбав у невстановленої особи наркотичну речовину канабіс, яку зберігав при собі без мети збуту. Цього ж дня Г. затримали працівники міліції, які під час його огляду вилучили зазначену наркотичну речовину у висушеному вигляді вагою 7 г.

Крім того, 13 березня 2006 р. приблизно о 23 год. 20 хв. Г. за попередньою змовою з Б., щодо якого винесено обвинувальний вирок, намагалися таємно викрасти литу чавунну огорожу вартістю 1 тис. 60 грн, проте не довели свій умисел до кінця з причин, які не залежали від їх волі, оскільки були затримані працівниками міліції.

У касаційній скарзі засуджений Г. зазначав, що суд безпідставно застосував положення ст. 71 КК, оскільки за попереднім вироком його звільнили на підставі акту амністії. У зв'язку з цим просив вирок змінити і виключити з нього вказівку щодо застосування положення ст. 71 КК.

Перевіривши матеріали справи та обговоривши доводи касаційної скарги, колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що скарга підлягає задоволенню з таких підстав.

Із матеріалів кримінальної справи вбачається, що 12 серпня 2003 р. Заводський районний суд м. Миколаєва засудив Г. за ч. 2 ст. 186 КК із застосуванням ст. 69 КК на три роки позбавлення волі.

Арбузинський районний суд Миколаївської області постановою від 6 липня 2005 р. звільнив Г. від подальшого відбування покарання на підставі п. «б» ст. 3 Закону від 31 травня 2005 р. № 2591-IV «Про амністію».

Згідно з роз'ясненнями, що містяться у п. 26 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. «Про практику призначення

судами кримінального покарання», якщо особу звільнено від відбування покарання на підставі акту амністії, при призначенні покарання за вчинення нового злочину ст. 71 КК застосовується лише в тому випадку, коли внаслідок акту амністії невідбуту частину покарання було замінено більш м'яким покаранням.

Оскільки Г. на підставі п. «б» ст. 3 Закону № 2591-IV було звільнено від подальшого відбування покарання, то застосування судом положень ст. 71 КК є помилковим, а тому призначення покарання із застосуванням цієї статті підлягає виключенню з вироку суду.

Враховуючи наведене, колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України ухвалила вирок Центрального районного суду м. Миколаєва від 31 липня 2007 р. щодо Г. змінити; виключити застосування до нього ст. 71 КК і вважати його засудженим за ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 185 КК на два роки позбавлення волі, за ч. 1 ст. 309 КК на один рік позбавлення волі, а на підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим остаточно на два роки позбавлення волі.

Згідно з ч. 2 ст. 93 КПК України при визнанні підсудного винним суд постановляє стягнути з нього судові витрати. У тому разі, якщо винними буде визнано декількох осіб, суд постановляє, в якому розмірі повинні бути стягнені витрати з кожного з них, ураховуючи при цьому ступінь вини та майновий стан засуджених.

Вирок суду змінено, оскільки суд помилково стягнув судові витрати солідарно з обох засуджених

УХВАЛА

*колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України
від 28 січня 2010 р.
(в и т я г)*

Апеляційний суд Донецької області вироком від 13 жовтня 2009 р. засудив В. та З. (кожного) за пунктами 4, 6, 12 ч. 2 ст. 115 Кримінального кодексу України (далі — КК) на 14 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, за ч. 4 ст. 187 КК на 12 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, а на підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів остаточно на 14 років шість місяців позбавлення волі з конфіскацією всього майна.

Суд постановив стягнути солідарно із засуджених на користь Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при УМВС України в Донецькій області (далі — Центр) 911 грн судових витрат, пов'язаних з проведенням судово-дактилоскопічної та судово-трасологічних експертиз.

В. та З. визнано винними в тому, що вони вранці 17 травня 2008 р. обманним шляхом про-

никли в будинок, у якому проживала П. Того ж дня приблизно о 13 год. за зазначених у вироку обставин у процесі розбійного нападу, за попередньою змовою між собою, з особливою жорстокістю та з корисливих мотивів вчинили умисне вбивство П. в цьому будинку, після чого заволоділи належним їй майном на суму 3 тис. 190 грн.

У касаційній скарзі засуджений В., посилячись на те, що щиро розкаюється у вчинених злочинах та має хвору матір, просив змінити вирок і пом'якшити йому покарання. Вирок щодо засудженого З. у касаційному порядку не оскаржений, і касаційне подання на нього не внесено.

Перевіривши матеріали справи та обговоривши доводи скарги, колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що скарга задоволенню не підлягає.

Як убачається з матеріалів справи, висновки суду про винність В. у вчиненні ним злочинів, за які його засуджено, не оспоруються у скарзі, відповідають фактичним обставинам справи і підтверджені розглянутими в судовому засіданні та викладеними у вирокі доказами і, зокрема, даними, що містяться в показаннях засуджених, потерпілої Ю., свідків, протоколах огляду місця події, обшуку, відтворення обстановки та обставин події, висновках проведення у справі експертиз.

Правильно проаналізувавши зібрані у справі докази в їх сукупності та давши їм належну оцінку, суд обґрунтовано визнав винним В. у вчиненні злочинів, передбачених пунктами 4, 6, 12 ч. 2 ст. 115 та ч. 4 ст. 187 КК, і його дії кваліфікував вірно.

Покарання засудженому В. призначене з дотриманням вимог ст. 65 КК і є справедливим, оскільки відповідає тяжкості вчинених ним злочинів та даним про його особу.

Тому підстави для зміни постановленого щодо В. вироку і пом'якшення йому покарання, як про це йдеться у скарзі, відсутні.

Разом з тим вирок щодо обох засуджених у порядку ст. 395 Кримінально-процесуального кодексу (далі — КПК) підлягає зміні з таких підстав.

Суд прийняв правильне рішення про стягнення із засуджених на користь Центру 911 грн судових витрат, пов'язаних з проведенням судово-дактилоскопічної та судово-трасологічних експертиз, однак він невірно стягнув цю суму із засуджених у солідарному порядку.

Згідно з ч. 2 ст. 93 КПК при визнанні підсудного винним суд постановляє стягнути з нього судові витрати. В тому разі, якщо винними буде визнано декількох осіб, суд постановляє, в якому розмірі повинні бути стягнені витрати з кожного з них, ураховуючи при цьому ступінь вини та майновий стан засуджених.

З урахуванням вимог зазначеної норми кримінально-процесуального закону судові витрати в сумі 911 грн мають бути стягнені із засуджених не в солідарному, а в дольовому порядку.

Враховуючи наведене, колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України ухвалила вирок Апеляційного суду Донецької області від 13 жовтня 2009 р. у порядку ст. 395 КПК щодо В. та З. змінити; стягнути на користь Центру з В. 450 грн, а з З. — 461 грн судових витрат. У решті вирок щодо обох засуджених колегія суддів залишила без зміни.

Відповідно до вимог ст. 377 КПК України в ухвалі апеляційного суду мають бути наведені, зокрема, докладні мотиви постановленого рішення, проаналізовані усі доводи апеляції та жоден з них не повинен залишатися без відповіді. У разі залишення апеляції без задоволення в ухвалі зазначаються підстави, через які її визнано необґрунтованою.

Порушення апеляційним судом цих вимог Кодексу призвело до скасування ухвали

УХВАЛА

*колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України
від 14 квітня 2009 р.*

(в и т я г)

Любашівський районний суд Одеської області вироком від 18 липня 2007 р. засудив:

– П.О. за ч. 2 ст. 309 Кримінального кодексу України (далі — КК) на два роки позбавлення волі; за ч. 3 ст. 15 і ч. 2 ст. 308 КК на п'ять років позбавлення волі з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з обігом наркотичних засобів, прекурсорів або їх аналогів, строком на три роки і з конфіскацією всього майна, яке є його власністю. На підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів призначено покарання у виді позбавлення волі строком на п'ять років з позбавленням права займатися зазначеною діяльністю строком на три роки і з конфіскацією всього майна, яке є його власністю. На підставі ст. 71 КК за сукупністю вироків остаточно призначено покарання у виді позбавлення волі строком на п'ять років і шість

місяців з позбавленням права займатися згаданою вище діяльністю строком на три роки і з конфіскацією всього майна, яке його власністю;

– П.Ю. за ч. 1 ст. 309 КК на два роки позбавлення волі; за ч. 3 ст. 15 і ч. 2 ст. 308 КК на п'ять років позбавлення волі з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з обігом наркотичних засобів, прекурсорів або їх аналогів, строком на три роки і з конфіскацією всього майна, яке є його власністю. На підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів призначено п'ять років позбавлення волі з позбавленням права займатися зазначеною діяльністю строком на три роки і з конфіскацією всього майна, яке є його власністю.

Колегія суддів судової палати у кримінальних справах Апеляційного суду Одеської облас-

ті ухвалою від 19 лютого 2008 р. вирок щодо П.О. і П.Ю. залишила без зміни.

П.О. визнаний винуватим у вчиненні злочинів за таких обставин.

5 січня 2007 р. приблизно о 17-ій год. при огляді домоволодіння П.О. у жилій кімнаті працівники міліції виявили і вилучили два поліетиленових пакети з наркотичним засобом — маковою соломою загальною вагою 2262,85 г, яку він назбирав на околицях населених пунктів неподалік від місця свого проживання і зберігав для власного споживання без мети збуту.

2 березня 2007 р. приблизно о 1-ій год. ночі П.О. і П.Ю. за попередньою змовою з метою викрадення наркотичних засобів таємно проникли в адміністративне приміщення РВ ГУ МВС України та, підбравши ключ і пошкодивши внутрішній замок дверей, намагались проникнути до камери схову речових доказів, зокрема наркотичних засобів. Однак свій умисел до кінця не довели, оскільки спрацювала охоронна сигналізація і з'явилися працівники міліції.

Крім того, 19 грудня 2006 р. П.Ю. з макової соломи, зібраної ним у липні цього ж року, приготував її концентрат, який зберігав у шприцах одноразового використання за місцем свого проживання. Цього ж дня в його домоволодінні було виявлено і вилучено три шприци та поліетиленову пляшку з особливо небезпечним наркотичним засобом — концентратом макової соломи, вага сухого залишку якого складала 0,67 г, а також поліетиленовий пакет з особливо небезпечним наркотичним засобом — марихуаною — вагою у висушеному стані 0,3 г. Усе це П.Ю. зберігав без мети збуту для власного споживання.

У касаційній скарзі засуджений П.О. порушив питання про скасування судових рішень щодо нього у зв'язку з істотним порушенням кримінально-процесуального закону і направлення справи на додаткове розслідування. Він зазначав, що його засуджено безпідставно, досудове і судове слідство проведено односторонньо і неповно. Не були допитані свідки, не досліджені документи, речові та інші докази для з'ясування обставин справи. Обвинувачення ґрунтуються лише на показаннях на досудовому слідстві свідків, яким він не мав можливості ставити запитання. Обшук у його домоволодінні працівники міліції здійснювали незаконно, а наркотичні засоби йому підкинули, після чого були запрошені поняті.

Судові рішення щодо П.Ю. в касаційному порядку не оскаржені.

Перевіривши матеріали справи та обговоривши доводи касаційної скарги засудженого, колеґія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що вона підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Ухвала апеляційного суду є рішенням вищого суду щодо законності та обґрунтованості вироку, ухвали, постанови, які перевіряються в апеляційному порядку, і повинна відповідати тим самим вимогам, що і рішення суду першої інстанції, тобто бути законною й обґрунтованою. Крім того, вона за змістом має відповідати вимогам ст. 377 Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК). У ній наводяться докладні мотиви постановленого рішення, усі доводи, що містяться в апеляції, мають бути проаналізовані та жоден з них не повинен залишатися без відповіді. У разі залишення апеляції без задоволення в ухвалі зазначаються підстави, через які її визнано необґрунтованою.

Однак, як убачається з матеріалів справи, апеляційний суд при розгляді справи щодо П.О. в апеляційному порядку не дотримався усіх вимог і положень закону.

Так, в апеляції на вирок місцевого суду засуджений П.О. посилався на невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи та інші порушення вимог кримінально-процесуального закону, які, на його думку, допустив суд першої інстанції.

Проте, як убачається зі змісту ухвали апеляційного суду, жоден із доводів апеляції цей суд не проаналізував і відповіді не дав.

Зокрема, П.О. скаржився, що обшук його житла був незаконним, оскільки провадився без санкції суду з примусом його з боку працівників міліції написати заяву про згоду на огляд та з подальшим підкиданням двох пакетів з мокрою і цвілою маковою соломою, запрошенням після цього по мобільному телефону як понятих колишніх працівників міліції Н. і Т., а також фальсифікацією відбитку пальця на одному з пакетів.

Проте у тексті вироку та ухвали апеляційного суду немає посилань на показання засудженого П.О., в яких він заперечував пред'явлене обвинувачення, посилався на фальсифікацію щодо нього органами досудового слідства матеріалів справи та звертав увагу, що наркотичний засіб — макову солому — підкинули в його будинок працівники міліції.

Судові інстанції не зробили висновку, чи був обшук житла П.О. виправданим і законним, чи здійснювався з метою дотримання вимог ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і статей 177 і 190 КПК, відповідно до яких дозвіл на здійснення цих дій, крім невідкладних випадків, надає лише суддя на підставах, зазначених у цих статтях. Як свідчили на досудовому слідстві працівники міліції, що здійснювали обшук, останній був проведений з метою виконання профілактичних заходів із запобігання незаконному обігу наркотичних засобів.

Із матеріалів справи вбачається, що жоден із 10 свідків за цим епізодом обвинувачення, зокрема: Б., А., К., які безпосередньо провадили обшук житла П.О., поняті Н. і Т., в суді допитані не були. А у вироку суду зазначено, що в судовому засіданні обґрунтовано було відхилене клопотання підсудного П.О. стосовно виклику свідків Н. і Т., оскільки вони звернулися до суду із заявами про те, що не можуть з'явитися в судове засідання з поважних причин, а саме через незадовільний стан здоров'я і тяжке матеріальне становище, і свої показання, дані на досудовому слідстві, повністю підтримують.

Однією з причин нез'явлення свідків могло бути те, що в листах-викликах на їх ім'я головуючий зазначав, що причиною неявки може бути, зокрема, стан здоров'я і тяжке матеріальне становище за умови підтвердження ними показань, даних на досудовому слідстві. Між тим, ніяких доказів на підтвердження таких заяв свідки не надали, а щоб дійхати до суду, як пояснював П.О., вони мали витратити максимум 20—30 хв. За таких обставин апеляційний суд повинен був перевірити, чи мав право суд першої інстанції оголошувати показання свідків, дані ними на досудовому слідстві, оскільки підсудний П.О. розповів свою версію події, що значно відрізнялася від тієї, яку виклали свідки — учасники огляду його житла.

Таким чином, суди першої та апеляційної інстанцій взяли до уваги версію свідків обвинувачення на досудовому слідстві, не заслухавши їх особисто та не надавши обвинуваченому П.О. можливості спростувати їх показання, крім того, не здійснили жодної спроби перевірити показання свідків, забезпечити їх явку і безпосередній допит в судовому засіданні.

Апеляційний суд не взяв до уваги і посилання П.О. на те, що відбиток його пальця на одному з пакетів з маковою соломою не міг залишитись, оскільки він до цих пакетів не доторкався.

Без належної перевірки матеріалів справи не можна зробити певного висновку, коли був виявлений відбиток пальця руки П.О. на одному з вилучених під час обшуку його житла пакетів з маковою соломою. З протоколів та інших документів, долучених до справи, вбачається, що огляд речових доказів, вилучених у будинку П.О., проводився вже після дактилоскопічної експертизи, а на експертизу вони надійшли до порушення кримінальної справи за направленням не слідчого, а начальника районного відділу міліції з нерозбірливими підписами понятих на бирках, у різній упаковці та з різними написами на самих пакетах. П.О. стверджував, що нерозбірливі підписи на пакетах замість понятих виконані Б.

У судовому засіданні П.Ю. стверджував, що участі у замаху на викрадення наркотичних засобів П.О. не брав.

П.О. при пред'явленні йому обвинувачення, 20 квітня 2007 р., вину не визнав, давати показання відмовився і заявив, що буде давати їх у суді. У судовому засіданні він пояснив, що на початку досудового слідства при провадженні слідчих дій, 3 і 5 березня 2007 р., без участі захисника обмовив себе внаслідок застосування до нього недозволених методів слідства. Фактично був затриманий у зв'язку із запитом про його розшук районним відділом міліції. Крім того, про свій приїзд у смт він 2 березня 2007 р. о 2 год. повідомив по мобільному телефону П.Ю., не знаючи про те, що останній затриманий працівниками міліції. Також стверджував, що під час його затримання у нього були вилучені паспорт, в'язка ключів, гроші в сумі 108 грн. Слідчий повернув йому 100 грн, а за 8 грн придбав пляшку горілки, після вживання якої П.О. підписав усі папери, що йому запропонував підписати слідчий. Про це він зазначив у зауваженнях на протокол судового засідання, з якими головуючий погодився.

Протокол затримання П.О. був оформлений лише 2 березня 2007 р. о 17 год. 20 хв.

Вилучену у П.О. при його затриманні в'язку ключів до матеріалів справи не долучено і не з'ясовано, чи можна було відкрити ними замки дверей адміністративної будівлі та пошкодити внутрішній замок дверей камери схову речових доказів і, зокрема, два нових накладних замки, оглянуті в судовому засіданні.

За показаннями експерта-криміналіста, при огляді місця події за допомогою кусків скотчу було знято відбитки пальців з дверей камери схову речових доказів. У судовому засіданні свідок з цього питання не допитаний. А слідчий у суді пояснив, що не вважав за необхідне призначити дактилоскопічну експертизу.

У матеріалах справи немає даних про перевірку алібі П.О., який стверджував, що в смт він приїхав рейсовим автобусом о 2-ій год. ночі, коли злочин вже було вчинено, а П.Ю. був затриманий і перебував у відділі міліції. Не було вжито належних заходів для перевірки показань свідка К. (Ж.) у судовому засіданні та допиту як свідка Ш. про час приїзду П.О. і перебування його в смт на момент вчинення злочину.

У зв'язку з оцінкою показань П.О. важливе значення має ретельна перевірка його тверджень про застосування щодо нього незаконних методів слідства.

Із показань П.О. та інших матеріалів справи убачається, що він звертався до прокурора району із заявою про побиття його при затриманні та

допитах і просив перевірити наведені ним факти за участю захисника. Однак цього зроблено не було.

Відхиляючи аналогічні показання П.О. в судовому засіданні, суд послався у вирок на те, що наведені ним факти перевірялися за дорученням суду прокурором та не були підтверджені. Проте до справи не долучено матеріалів перевірок і пояснень осіб, які начебто відбиралися.

Таким чином, апеляційний суд, залишаючи апеляцію без задоволення, не навів жодних підстав, через які вона не підлягає задоволенню. При цьому помилково вказав, що обґрунтованість засудження П.О. за ч. 2 ст. 309 КК не оспорується, обмежившись перерахуванням доказів, на які є посилання у вирок, і загальним формулюванням про правильність висновків суду першої інстанції про доведеність винуватості П.О. у вчиненні інкримінованих йому злочинів, і постановив стосовно П.О. ухвалу, яка не відповідає вимогам ст. 377 КПК, оскільки не містить підстав, за якими апеляційна скарга засудженого залишена без задоволення, а доводи засудженого про неповноту досудового і судового слідства залишені поза увагою колеґії суддів.

З матеріалів справи також убачається, що як стосовно П.О., так і стосовно засудженого у цій же справі П.Ю. суд неправильно застосував додаткове покарання, передбачене ч. 2 ст. 308 КК у виді позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з обігом наркотичних засобів, прекурсорів або їх аналогів, строком на три роки, на що не звернув уваги апеляційний суд.

Відповідно до положень ст. 55 КК та роз'яснень, що містяться у п. 17 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання», позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю застосовується лише в тих випадках, коли вчинення злочину було пов'язане з посадою підсудного або із зайняттям ним певною діяльністю.

Між тим, як видно з матеріалів справи, П.О. і П.Ю. не працювали, будь-якою законною діяльністю, пов'язаною з обігом наркотичних засобів, прекурсорів або їх аналогів, не займалися, і підстав для призначення їм такого додаткового покарання не було.

З огляду на зазначені вище обставини ухвала апеляційного суду стосовно П.О., а також у зв'язку з неправильним застосуванням кримінального закону в порядку ст. 395 КПК стосовно П.Ю. визнана такою, що підлягає скасуванню з направленням справи на новий апеляційний розгляд, під час якого мають бути повно і всебічно перевірені всі доводи поданих на вирок місцевого суду апеляцій та постановлене рішення з дотриманням усіх вимог закону.

На підставі наведеного колеґія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України, задовольняючи касаційну скаргу, та з урахуванням положень ч. 1 ст. 395 КПК ухвалила скасувати ухвалу колеґії суддів судової палати у кримінальних справах Апеляційного суду Одеської області від 19 лютого 2008 р. стосовно П.О. та П.Ю., а справу направити на новий розгляд до апеляційного суду.

Вийшов друком

двадцятий випуск збірника

«Рішення Верховного Суду України»

У збірнику опубліковано 42 судових рішення у цивільних, адміністративних, господарських, кримінальних справах, розглянутих Верховним Судом України у 2009 р.

Кожне рішення супроводжується правовою позицією, в якій стисло викладено його основний зміст. Рішення систематизовані за формами судочинства, галузями законодавства та категоріями справ.

Збірник можна придбати у видавництві «Істина»:
04073 Київ 73, вул. Сирецька, 38.
Телефони: (44)468-3131, 468-0999, 468-5973.
E-mail: istina_book@ukr.net